



Bruxelles, 29. svibnja 2018.  
(OR. en)

9465/18  
ADD 7

---

**Međuinstitucijski predmet:  
2018/0172 (COD)**

---

**ENV 357  
MI 402  
IND 149  
CONSOM 158  
COMPET 371  
MARE 6  
RECH 231  
SAN 166  
ENT 100  
ECOFIN 504  
CODEC 874**

### **POP RATNA BILJEŠKA**

---

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	28. svibnja 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2018) 257 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE Sažeto izvješće o savjetovanju s dionicima <i>priložen dokumentu</i> Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš

---

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2018) 257 final.

---

Priloženo: SWD(2018) 257 final



EUROPSKA  
KOMISIJA

Bruxelles, 28.5.2018.  
SWD(2018) 257 final

## RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

### Sažeto izvješće o savjetovanju s dionicima

*priložen dokumentu*

### Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš

{COM(2018) 340 final} - {SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} -  
{SWD(2018) 255 final} - {SWD(2018) 256 final}

# **Sažeto izvješće o savjetovanju provedenom u cilju izrade Prijedloga direktive Europskog parlamenta i Vijeća o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš**

## **1. Uvod**

Tijekom aktivnosti savjetovanja opisanih u ovom dokumentu prikupljeni su stavovi, bojazni i ideje različitih dionika o najboljim načinima za smanjenje količine morskog otpada, posebno onoga koji potječe od plastike za jednokratnu upotrebu i od ostavljenog, izgubljenog ili na drugi način odbačenog ribolovnog alata. Rezultati tih aktivnosti uključeni su u Komisiju strategiju za plastiku<sup>1</sup> i Procjenu učinka u pogledu plastike za jednokratnu upotrebu i ribolovnog alata.

## **2. Pristup savjetovanju i uključivanje drugih izvora informacija**

Savjetovanje je obuhvaćalo sljedeće aktivnosti:

- dvije radionice za dionike o plastici za jednokratnu upotrebu održane 16. lipnja i 14. rujna 2017.,
- otvoreno savjetovanje/povratne informacije o početnoj procjeni učinka,
- razgovore/*ad hoc* savjetovanja s dionicima,
- Posebno izvješće Eurobarometra 468 (EK, 2017.)<sup>2</sup> i Izvješće Flash Eurobarometar 388 (EK, 2014.)<sup>3</sup>,
- internetsko javno savjetovanje o temi „Smanjenje količine morskog otpada: djelovanje usmjereni na plastiku za jednokratnu upotrebu i ribolovni alat“ koje je trajalo od 15. prosinca 2017. do 12. veljače 2018.,
- konferenciju dionika „Reinventing Plastics“ (Novi početak za plastiku)<sup>4</sup> održanu 26. rujna 2017. s posebnom sesijom o morskom otpadu i plastici za jednokratnu upotrebu,
- konferenciju Platforme dionika kružnog gospodarstva za 2018. održanu 20. veljače koja je uključivala sesiju o morskom otpadu.

---

<sup>1</sup> Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu, COM(2018) 28 final, 18.1.2018.

<http://eurlex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1516265440535&uri=COM:2018:28:FIN>

<sup>2</sup>

<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2156>

<sup>3</sup> [http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl\\_388\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_388_en.pdf)

<sup>4</sup> [https://ec.europa.eu/info/plastics-conference\\_en](https://ec.europa.eu/info/plastics-conference_en)

### **3. Sažetak rezultata savjetovanja s dionicima**

#### **3.1. Radionice i konferencije dionika**

Sudionici na radionicama dionika o plastici za jednokratnu upotrebu općenito su se složili da bi predmeti koji se razvrstavaju kao plastika za jednokratnu upotrebu trebali ispunjavati sljedeće kriterije (uz određene iznimke): rasprostranjenost u morskom okolišu, kratko trajanje upotrebe, uglavnom se upotrebljavaju izvan kuće i postoje alternativni predmeti koji se mogu ponovno upotrijebiti ili koji nisu plastični.

Utvrđeni su osnovni uzroci ispuštanja plastike za jednokratnu upotrebu u okoliš, a oni uključuju niske razine ponovne upotrebe i niske razine recikliranja, dizajn proizvoda, materijale te ponašanje potrošača. Osnovnim uzrokom smatra se nepostojanje regulatornih mjera.

Raspravljaljalo se o regulatornim i dobrovoljnim mjerama, uključujući sljedeće: poticaje za proizvođače i potrošače (financijski poticaji i poticaji na promjene u ponašanju), bolje prikupljanje plastičnog otpada, uvođenje normi, zabrana i obveza u postupke dizajniranja proizvoda i izvješćivanja o otpadu. Ispitanici su dali prednost cilju sprečavanja nastanka otpada i suradnji dionika na razini cijelog EU-a kako bi se razvio cjelovit pristup plastici za jednokratnu upotrebu. Druge potencijalne mjere uključuju izmjenu Okvirne direktive o otpadu dopunjenu načelima većeg poštovanja hijerarhije otpada, zelene javne nabave i dobrovoljnih sporazuma.

U raspravama o ograničavajućim mjerama istaknuta su sljedeća pitanja:

- dokazi o djelotvornosti kampanja za podizanje svijesti ograničeni su i upućuju na to da one nisu dovoljne kao samostalna mjera,
- zabrane mogu biti dobar način za provedbu ponovnog dizajniranja određenih predmeta niske vrijednosti, ali ako se one odrede na nacionalnoj razini, mogu negativno utjecati na jedinstveno tržište,
- pri određivanju vremenskog okvira za provedbu potrebno je osigurati da zamjenski materijali ispunjuju norme i da su potrošači pripremljeni na zamjenu,
- naknade su učinkovita preventivna mjera za promjenu ponašanja potrošača kojom se ujedno stvaraju prihodi, predstavnici industrije istaknuli su da je potreban zakonodavni pristup kako bi se osigurali ravnopravni uvjeti za sve sudionike,
- određivanje ciljnih vrijednosti za smanjenje za određene predmete općenito se smatra odgovarajućom mjerom,
- alternativna je opcija osigurati da se plastika za jednokratnu upotrebu ne daje na raspolaganje besplatno na mjestu prodaje.

#### **3.2. Povratne informacije iz početne procjene učinka**

U 28 dostavljenih dokumenata izražena je snažna potpora intervenciji na razini EU-a, a trgovci na malo i proizvođači daju prednost dobrovoljnim pristupima umjesto regulatornim mjerama. Privatni je sektor istaknuo važnost gospodarske održivosti recikliranja, nisku razinu provedbe postojećih pravila i nedostatke u regulatornom okviru. Nekoliko je dionika istaknulo

potrebu za kružnim pristupom odnosno pristupom utemeljenim na životnom ciklusu kojim se podupire preventivno djelovanje i zatražilo je uvođenje poticaja za inovacije te uklanjanje nacionalnih regulatornih prepreka.

Zbog raznolikosti **plastike za jednokratnu upotrebu** potrebni su raznovrsni pristupi, koji ovise o tome je li plastični morski otpad nastao od: 1. predmeta koji se mogu reciklirati ili 2. predmeta za koje postoje održive zamjene. Kad je riječ o predmetima koji se već skupljaju, izražen je velik interes za uvođenje programa proširene odgovornosti proizvođača. Nekoliko je dionika podsjetilo na uspješnost sustava povratnih naknada (npr. za boce), iako su neki upozorili na potencijalne negativne gospodarske posljedice za trgovce na malo, koje mogu biti nerazmjerne. Čimbenici koji su ključni za uspjeh takvih programa obuhvaćaju učinkovitost postojećih sustava za gospodarenje otpadom, ponašanje potrošača, lokalnu infrastrukturu, potencijal predmeta da ga se ponovno upotrijebi i izvršenje. Kad je riječ o predmetima koji bi se mogli zamijeniti održivijim alternativama, trgovci na malo smatraju da bi se to najbolje moglo postići na razini potrošača podizanjem svijesti i pozitivnim poticajima. Preporučuje se oprez pri upotrebi biorazgradive plastike, a nekoliko je dionika zatražilo objašnjenje informacija i označivanja za potrošače. Predstavnici poslovnog sektora istaknuli su da se, kad je riječ o bilo kakvim ograničenjima, moraju uzeti u obzir zahtjevi jedinstvenog tržišta i administrativno opterećenje.

Kad je riječ o **ribolovnom alatu**, povratne informacije bile su usmjerenе na tri osnovna područja: 1. osnovni scenarij i njegove pretpostavke, 2. opcije politike i 3. anketni upitnik.

Zahvaljujući povratnim informacijama i dodatnim izvorima, stope gubitka plastičnog ribolovnog alata i plastičnog alata za upotrebu u akvakulturi u europskim morima smanjene su u osnovnom scenariju sa 30 % na 15 %. Ujedno je ponovno razmotren i odnos težine plastičnog otpada koji potječe iz akvakulture i onoga koji potječe iz ribolova. U početku je njihov odnos (na temelju podataka iz Norveške) bio 77 % otpada od akvakulture i 23 % od ribolova. Međutim, kako bi taj omjer težina točnije odražavao ulov ribe u državama EU-28 i proizvodnju u području akvakulture, izmijenjen je na 60 % za akvakulturu i 40 % za ribolov. Zahvaljujući povratnim informacijama u osnovni je scenarij uključena pretpostavka o potpunoj provedbi revidiranih akata, tj. Direktive o lučkim uređajima za prihvatanje, Uredbe o kontroli ribarstva i Okvirne direktive o otpadu.

Četiri opcije politike za koje je provedena evaluacija bile su: 1. proširena odgovornost proizvođača bez sustava povratnih naknada, 2. proširena odgovornost proizvođača i sustav povratnih naknada, 3. određivanje ciljeva (cijevi recikliranja) te 4. alternativni materijali i dizajn proizvoda. U povratnim je informacijama istaknuta važnost kvantifikacije učinaka, što je provedeno u najboljoj mogućoj mjeri.

### **3.3. Razgovori/*ad hoc* savjetovanja**

Više od 30 razgovora pridonijelo je razvoju analize problema i učinaka **plastike za jednokratnu upotrebu**. Tijekom tih razgovora nastojalo se oblikovati i ispitati potencijalne interventne mjere te analizirati tehničku izvedivost i moguće posljedice. Prikupljeni su

konkretni podaci o uspješnosti i troškovima te o tome kako se oni mogu promijeniti zbog potencijalnih interventnih mjera.

Dionici iz svih skupina istaknuli su važnost dostupnosti i funkcionalnosti alternativnih proizvoda za jednokratnu upotrebu koji nisu od plastike ili proizvoda za višekratnu upotrebu te potencijalne troškove za proizvođače koji se prebacuju na te materijale. Savjetovanje s upraviteljima programâ za višekratnu upotrebu s pomoću ponovnog punjenja i vodnogospodarskim društvima pridonijelo je tomu da se bolje razumiju operacije i problemi.

Kad je riječ o **ribolovnom alatu**, ulazni podaci za opis, kvantifikaciju i evaluaciju četiriju opcija politike prikupljeni su iz 16 razgovora uživo i 15 razgovora putem e-pošte i telefona.

Dionici su se složili da je potrebno smanjiti količinu plastičnog morskog otpada od ribolova i akvakulture te da je potrebno političko djelovanje na razini EU-a. Većina njih smatra te četiri predložene opcije ispravnim odabirom i istodobno ističe izazove provedbe, izvršenja te praćenja politika i mjera na razini EU-a.

Proširena odgovornost proizvođača, sa sustavom povratnih naknada ili bez njega, smatra se najkorisnijom opcijom politike jer se njome mogu obuhvatiti troškovi razvrstavanja, rastavljanja i prijevoza te platiti operacije prikupljanja. Sustavom povratnih naknada stvorio bi se finansijski poticaj za vraćanje dotrajalog alata u luke. Istaknuta je bojazan da bi se takvim sustavom kažnjavali ribari u slučaju gubitka nepovratnog alata i stvorio poticaj za hvatanje neoštećenog alata drugih ribara. Često se upućivalo na uspješne primjere iz Islanda, Norveške i Danske. Ciljevi recikliranja smatraju se korisnima za preusmjeravanje dotrajalog alata s odlagališta otpada ili iz spalionica u postrojenja za recikliranje. Potrebna je bolja tržišna prihvaćenost recikliranih materijala iz ribolovnog alata i alata za upotrebu u akvakulturi, a javna finansijska sredstva ili finansijska sredstva za proširenu odgovornost proizvođača trebala bi se upotrijebiti za stvaranje konkurentnog položaja za reciklirane materijale iz industrije ambalaže. Biorazgradiva plastika smatra se preskupom i nedovoljno dostupnom, posebno ona koja se biološki razgrađuje u slanoj vodi i velikim dubinama. Osim toga, neki su dionici istaknuli da biorazgradivost materijala može potaknuti na odlaganje plastičnog ribolovnog alata u more umjesto njegova vraćanja u luku.

### **3.4. Savjetovanja u okviru Eurobarometra**

Savjetovanje u okviru Eurobarometra iz 2014. otkrilo je da Europski građani podupiru<sup>5</sup> cilj smanjenja količine morskog otpada na razini EU-a. U posebnom izvješću Eurobarometra 468 (EK, 2017.)<sup>6</sup> 33 % ispitanika navelo je onečišćenje mora kao najvažniji problem povezan s okolišem. Postotak ispitanika koji su naveli da su smanjili upotrebu plastičnih vrećica za jednokratnu upotrebu iznosi 72 %, a 38 % njih to je učinilo u prethodnih 12 mjeseci. Od 89 % do 94 % ispitanika važnima smatra sljedeće mjere:

- proizvodi izrađeni tako da se olakša recikliranje plastike,

---

<sup>5</sup> Intervjuirano je 26 595 građana EU-a iz 28 država članica u razdoblju od 3. do 7. prosinca 2013.

<sup>6</sup> Intervjuiran je 27 881 građanin EU-a iz 28 država članica u razdoblju od 23. rujna do 2. listopada 2017.

- industrija i trgovci na malo trebali bi se potruditi da smanje količinu plastične ambalaže,
- obrazovanje o tome kako smanjiti količinu plastičnog otpada i
- lokalna tijela trebala bi osigurati veći broj kvalitetnijih postrojenja za prikupljanje plastičnog otpada.

Postotak ispitanika koji smatraju da je važno da potrošači plaćaju dodatnu naknadu za plastične predmete za jednokratnu upotrebu iznosi 61 %. Sve veći broj ljudi u cijelom EU-u vjeruje da bi se odluke o zaštiti okoliša trebale donositi zajednički na razini EU-a.

### **3.5. Otvoreno javno savjetovanje**

U okviru internetskog javnog savjetovanja<sup>7</sup> o temi „Smanjenje količine morskog otpada: djelovanje usmjereno na plastiku za jednokratnu upotrebu i ribolovni alat” (u razdoblju od 15. prosinca 2017. do 12. veljače 2018.) zaprimljeno je 1 807 odgovora.

Štetni utjecaj na dobrobit životinja, rizici za zdravlje ljudi i učinak na usluge ekosustava ocijenjeni su kao tri najvažnija problema povezana s morskim otpadom i plastikom za jednokratnu upotrebu. Potrebno je hitno djelovanje u području plastike za jednokratnu upotrebu, s čim se slaže 95 % ispitanika. Većina ispitanika vjeruje da bi EU trebao podupirati obvezne instrumente na globalnoj razini ili razini EU-a. Javna tijela ne slažu se s tim stavom i smatraju da bi se određene mjere trebale provesti na razini EU-a, a druge na lokalnoj ili nacionalnoj razini.

Argument za smanjenje količine plastike za jednokratnu upotrebu u okolišu dobio je snažnu potporu, a na popisu prioriteta nalaze se čepovi, poklopci i boce za napitke. Kad je riječ o mjerama, ispitanici daju prednost čišćenju plaža, aktivnom „hvatanju otpada” i redovitom kvantificiranju morskog otpada i otpada na plažama. Sektorska i trgovinska udruženja jedina su kategorija ispitanika koja nije izrazila potporu aktivnom „hvatanju otpada”.

Mnogi su ispitanici izjavili da su smanjili osobnu upotrebu laganih plastičnih vrećica, boca za napitke te čepova i poklopaca. Potrošnja vrećica za čips i omota slatkiša najmanje se smanjila. Velika većina ispitanika povezala je ta smanjenja s povećanjem osviještenosti o učincima plastike za jednokratnu upotrebu na okoliš. Ispitanici su iskazali najveći interes za smanjenje svoje upotrebe plastičnih boca, a više od polovine njih izjavilo je da su to već učinili. Velik broj ispitanika (77 %) bio bi spreman platiti dodatan manji iznos u okviru sustava povratnih naknada za plastične boce. Politike za ukidanje plastičnog pribora za jelo za jednokratnu upotrebu u korist biorazgradivih alternativa ili alternativa za višekratnu upotrebu imaju visoku razinu potpore (93 %), čak i ako bi dovele do malog porasta cijena. Stajališta predstavnika sektorskih i trgovinskih udruženja podijeljena su u pogledu spremnosti na plaćanje, ali oni i dalje zagovaraju postupno ukidanje plastike za jednokratnu upotrebu.

Izražena je znatna razina potpore (91 %) za uvođenje pravila na temelju kojih će proizvođači cigareta morati financijski pridonijeti troškovima uklanjanja opušaka. Sektorska i trgovinska

---

<sup>7</sup> [http://ec.europa.eu/environment/consultations/pdf/marine\\_litter.pdf](http://ec.europa.eu/environment/consultations/pdf/marine_litter.pdf)

udruženja manje su naklonjena toj opciji. Sličan prijedlog koji se odnosi na proizvođače higijenskih predmeta dobio je potporu 79 % ispitanika.

Sustav povratnih naknada smatra se najprimjerenijim rješenjem (47 %) za boce za napitke, nakon čega slijedi uvođenje ciljnih vrijednosti za smanjenje upotrebe (33 %). Ispitanici bilježe visoke stope povrata (oko 90 %) u slučaju sustava povratnih naknada i visoku kvalitetu sirovine koja iz toga nastaje, no trgovci na malo ističu potencijalne gospodarske i operativne učinke, posebno za manje trgovine, te traže posebno prilagođene mjere koje će se provesti na nacionalnoj razini.

Minimalni zahtjevi za dizajn ne uživaju visoku razinu potpore (20 %) i toj opciji nisu naklonjeni predstavnici poslovnog sektora. Kad je riječ o plastici za jednokratnu upotrebu koja bi se mogla zamijeniti održivijim alternativama, kao što su štapići za uši i pribor za jelo, ispitanici daju prednost zakonodavnom djelovanju i upotrebi ciljnih vrijednosti za smanjenje. Slične zakonodavne mjere smatraju se odgovarajućima čak i za predmete za koje ne postoje očite alternative, kao što su opušci i higijenski ulošci. Kad je riječ o predmetima koji ulaze u tu kategoriju plastike za jednokratnu upotrebu, programi proširene odgovornosti proizvođača smatraju se jednakom prikladnjima.

U okviru posebnog dijela internetskog javnog savjetovanja koji se odnosi na ribarstvo zaprimljeno je 340 odgovora. Od toga se 95 % ispitanika slaže da je potrebno hitno djelovanje kako bi se riješio problem količine morskog otpada. Kad je riječ o ribolovnom alatu, 79 % ispitanika smatra da je potrebno hitno djelovati. Sve (100 %) organizacije koje djeluju u području ribarstva, odnosno 53 % svih ispitanika, smatraju da su učinci morskog otpada na ribarstvo i akvakulturu donekle važno ili vrlo važno pitanje. Velik broj ispitanika (84 %) smatra troškove čišćenja od otpada vrlo važnim ili važnim pitanjem.

Budući da su ribari izravni korisnici ribolovnog alata, 80 % ispitanika smatra ih vrlo važnim sudionicima u postupku promjene EU, države članice, lokalna i regionalna tijela te organizacije koje djeluju u području ribarstva isto se tako smatraju važnim sudionicima. Iznađuje podatak da, prema mišljenju ispitanika, privatni sektor nema toliko važnu ulogu, unatoč njegovojoj potencijalnoj ulozi u programima proširene odgovornosti proizvođača.

Većina ispitanika navodi da se „određena količina” alata izgubi (u rasponu od 28 % za mreže potegače do 54 % za mreže stajačice) ili odbaci (od 22 % za mreže potegače do 43 % za ribičke niti i konope).

Četiri su najpoželjnije mjere : 1. poticaji za vraćanje izvađenog otpada i dotrajalog alata na kopno (88 %), 2. bolji uređaji za prikupljanje i razvrstavanje otpada na brodovima i u lukama (70 %), 3. poticaji/financijska sredstva za mjere za prikupljanje (68 %) i 4. bolja provedba postojećih pravila (67 %).

U polju za napomene dionici su predložili i sustave proširene odgovornosti proizvođača, zatražili veće kazne za onečišćenje, objasnili rizike i neučinkovitost mjer za prikupljanje, naglasili važnost obrazovanja ribara, pozvali na obilježavanje alata, istaknuli da viši troškovi

u lukama dovode do veće stope odbacivanja alata u more te zatražili uvođenje odgovarajućih uređaja u lukama.

Kad je riječ o dodatnim ciljanim mjerama kojima bi se potaknulo vraćanje alata na kopno, ispitanici daju prednost sustavima povratnih naknada koje se naplaćuju ribarima (59 %) ili sustavima proširene odgovornosti proizvođača, uključujući pristojbe na alat (53 %). Istaknuta je bojazan da bi se sustavom povratnih naknada mogli kažnjavati ribari koji ne mogu zatražiti povrat naknade za alat koji je nenamjerno ili nepovratno izgubljen.

### **3.6. Konferencije**

Dionici su na konferenciji „Novi početak za plastiku” (Bruxelles, 26. rujna 2017.) predložili da je radi ostvarenja cilja smanjenja morskog otpada za 50 %, koji je izglasao Europski parlament, potrebna ambiciozna strategija na razini EU-a koja će sadržavati posebne mjere politike za različite vrste plastike za jednokratnu upotrebu.

Predložene su obvezujući ciljevi smanjenja potrošnje povezani s ostvarivim rokovima. Poticaji za potrošače, sustavi povratnih naknada i infrastruktura za recikliranje utvrđeni su kao potencijalne odgovarajuće mjere. Osim usmjerenošti na predmete u morskom otpadu, trebala bi se riješiti i pitanja izvora i putova morskog otpada. Dionici su istaknuli slabije rezultate inicijativa za podizanje svijesti javnosti, što je povezano s kampanjama koje ne dobivaju dovoljno sredstava. Zelena javna nabava smatra se dobrim načinom za povećanje potražnje za zamjenama za plastiku za jednokratnu upotrebu.

Na konferenciji Platforme dionika kružnog gospodarstva za 2018.<sup>8</sup> (20.–21. veljače 2018.) predstavljene su nove spoznaje o djelovanju u području plastike u morskom okolišu.

### **3.7. Zaključci**

Različite se mjere smatraju odgovarajućima za različite predmete od plastike za jednokratnu upotrebu. Raspravljaljalo se o različitim mjerama koje ovise o postojećem zakonodavstvu i dostupnosti održivih zamjena. Općenito se najpovoljnijima smatraju mjeru za proširenju odgovornost proizvođača. Predstavnici industrije i poslovnog sektora istaknuli su da je prije bilo kakvog djelovanja važno predvidjeti troškove povezane s nekim od tih mjera i razumjeti ih. Prednost se daje i zakonodavnim pristupima. Popularni su i ciljevi za smanjenje uz ograničenja koja se odnose na uvjete provedbe (npr. ciljevi s vremenskim ograničenjem).

Smatra se da će biti potrebne dodatne mjeru i politike kako bi se postigli sveobuhvatni ciljevi EU-a. Dionici navode da su spremni platiti za održivije zamjene za plastiku za jednokratnu upotrebu ili platiti kazne zbog upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu. Kampanje za podizanje svijesti uglavnom se smatraju mjerama kojima se dopunjaju druge regulatorne i dobrovoljne mjeru.

Kad je riječ o ribolovnom alatu, dionici ističu da je potrebno hitno djelovati. Najpoželjnije opcije politike su proširena odgovornost proizvođača i sustav povratnih naknada te bolji lučki uređaji za prihvata. Smatra se da će proširena odgovornost proizvođača u kombinaciji sa

<sup>8</sup> [http://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/circular-economy-stakeholder-conferenceprogramme\\_v20180212-2.pdf](http://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/circular-economy-stakeholder-conferenceprogramme_v20180212-2.pdf)

sustavom povratnih naknada imati pozitivne učinke u pogledu omjera troškova i koristi te pridonijeti cilju strategije za plastiku da se smanji količina plastike u europskim morima.